

Rabo miniMaster Bedrijfsoverdracht

*Samen werken aan een
goede voorbereiding*

U heeft hard gewerkt om uw bedrijf te maken tot wat het nu is. Nu bent u nog fulltime aan de slag, maar er komt een tijd om zaken los te laten en het bedrijf over te dragen. Dat kan binnen de familie, aan het management of aan buitenstaanders. Hoe u het ook wilt doen, er zijn veel vraagstukken die op uw weg komen bij de overdracht. Hoeveel is mijn bedrijf waard en wie bepaalt dat? Aan wie wil ik mijn bedrijf overdragen? Wat ga ik doen met het geld dat ik ontvang voor mijn bedrijf? Hoe betrek ik mijn kinderen bij de overdracht en het vermogen? Vragen die een goede voorbereiding en het nodige denkwerk van u vergen.

Om u hierbij te ondersteunen, bieden wij u in samenwerking met de Rabo Ondernemers Academie de miniMaster Bedrijfsoverdracht aan. Een programma ontwikkeld door de Coöperatie Fabriek. Samen met andere ondernemers gaat u zich verdiepen in de belangrijkste aspecten bij de toekomstige overdracht van uw bedrijf. U leert met en van elkaar vanuit uw eigen praktijksituatie.

Ik nodig u van harte uit deel te nemen aan dit inspirerende programma.

Fabian van der Horst
Directeur Bedrijven

Rabobank Zuid-Holland Midden

Een aandeel in elkaar

Rabobank

De Rabo miniMaster Bedrijfsoverdracht is specifiek samengesteld voor ondernemers die overwegen of op het punt staan hun bedrijf over te dragen.

Dit programma geeft u nieuwe inzichten die u kunt gebruiken bij een zorgvuldige overdracht van uw bedrijf. U krijgt praktische handvatten, onder meer over bedrijfswaardering, fiscale en juridische aspecten, opvolgingsvraagstukken en vermogensmanagement. Na iedere masterClass neemt u een veelheid aan theorie en casuïstiek mee naar huis. Bovendien bouwt u een bijzonder netwerk op.

Aanpak

De gehanteerde leermethodiek is Action Learning. U spart met andere ondernemers die net als u bezig zijn met de toekomstige overdracht van het bedrijf. U kunt de aangereikte theorieën direct toepassen bij uw vraagstukken over bedrijfsoverdracht.

Programma en docenten

Het programma bestaat uit acht masterClasses die elk een wezenlijk aspect van de bedrijfsoverdracht behandelen.

- Bedrijfswaardering en overnamefinanciering
- Aan wie draag ik mijn bedrijf over?
- Fiscale aspecten bij bedrijfsoverdracht
- Rolwisselingen bij bedrijfsoverdracht
- Vermogensmanagement
- Vermogensopvoeding
- Zorg over vermogen bij ziekte en overlijden
- Goed Bestuur bij het verkoop klaar maken van uw bedrijf

Bedrijfswaardering en overnamefinanciering

Hoe maakt u uw bedrijf klaar voor overdracht? Bij bedrijfs-overdracht spelen de waardering van het bedrijf en de financiering van de overdracht een belangrijke rol. De waardering vormt de basis om tot een prijs te komen en de prijs vormt de basis om tot een financiering te komen. Wat is mijn bedrijf waard en wie bepaalt dat? Hoe kan de overdracht worden gefinancierd rekening houdend met het belang van de overdrager en de overnemer? Dat zijn de vraagstukken die aan de orde komen in deze masterClass.

Docent: Drs. B.W. (Bernd) Mintjes, docent Universiteit Groningen, investeerder en eigenaar van Investormatch en Crowdpartners.

Aan wie draag ik mijn bedrijf over?

U wilt uw bedrijf overdragen maar aan wie? Er zijn diverse mogelijkheden binnen en buiten de familie. De voor- en nadelen van MBO, MBI, Familie en Investeringsmaatschappijen komen aan bod. Daarnaast bespreken we de keuze van de juiste opvolger.

Docent: Drs. R. (Roderick) Kranendonk, is partner bij Rembrandt Fusies & Overnames en gespecialiseerd in fusie- en overname processen.

Fiscale aspecten bij bedrijfsoverdracht

In deze masterClass komen de fiscale en juridische aspecten aan de orde die zich voordoen voor, tijdens en na de overdracht of overname. Waar kijkt de belastingdienst naar bij de overdracht? Wat zijn de valkuilen die u moet vermijden? Vanuit de praktijk helpt de docent u met tips over de juiste voorbereiding van de overdracht.

Docent: Drs. M.(Marc) Voet, is partner bij BDO Amstelveen/Haarlem. Adviseert al ruim 20 jaar familie(bedrijven) omtrent fiscale aangelegenheden. Daarnaast treedt Marc ook regelmatig op als docent of gastspreker.

Rolwisselingen bij bedrijfsoverdracht

Bij bedrijfsoverdracht is het belangrijk daarvan een geleidelijk proces te maken. Breuklijnen zijn zelden in het belang van de onderneming. Alle bepalende spelers in het bedrijf zouden

op een organische manier nieuwe rollen moeten krijgen. Hoe organiseert u dat, wie neemt het initiatief en wie is verantwoordelijk voor de transitie?

Docent: Drs. P. (Paul) Turken, heeft veel aan bedrijfsoverdrachten meegewerkt. Sinds 1984 is Paul toezichthouder bij het grotere familiebedrijf. Een van de belangrijkste rollen van een toezichthouder is het regelen van vlekkeloze generatiewisselingen.

Vermogensmanagement

Bij de overdracht van uw bedrijf zal de samenstelling en het doel van uw vermogen wijzigen. Dat vraagt om een ander beleid. Welke doelen en ambities heeft u met uw vermogen? Welk vermogen en rendement heeft u nodig om uw doelen te realiseren? Welke mogelijkheden zijn er om te investeren in andere bedrijven? In deze masterClass komen deze en andere vraagstukken over vermogensmanagement aan bod.

Docent: L. (Louw) Koorn, Vermogensmanager bij de Rabobank.

Vermogensopvoeding

Als u kinderen heeft komen zij vroeg of laat in aanraking de met overdracht van het bedrijf en uw vermogen. Dat biedt ze kansen en mogelijkheden maar het brengt ook verantwoorde-

lijkheid met zich mee. Hoe bereidt u de kinderen voor op het omgaan met vermogen? Tijdens deze masterClass gaan wij in op angsten en zorgen van vermogende ouders, praten binnen het gezin over de betekenis van vermogen en de drie fases van vermogensopvoeding.

Docent: mr. R. (Raimund) Kamp is mede-oprichter van Guidato Family Office en gespecialiseerd in advisering aan vermogende particulieren en families, vermogensregie en overdracht van vermogen en (familie-)bedrijf naar de volgende generatie. Hij is mede-auteur van het boek De Gouden Rugzak -Handboek voor vermogende families.

Zorg over vermogen bij ziekte en overlijden

Heeft u goed nagedacht wat er gebeurt met uw vermogen als u wilsonbekwaam wordt of als u er niet meer bent? Dat zijn geen prettige onderwerpen maar wel hele belangrijke om over te praten. Deze masterClass gaat over erfrechtvraagstukken, besparing in erf- en schenkbelasting, het levenstestament en de voorbereidingen die u kunt treffen als u niet meer in staat bent zelfstandig beslissingen te nemen.

Docent: mr. C.G.C. (Chanien) Engelbertink, is Estateplanner bij Van Ewijk Estate Planning. Estate planning is een proces dat gericht is op het gestructureerd regelen van de overgang van het vermogen naar (meestal) de volgende generatie. Tevens is zij grondlegger van het levenstestament.

Goed Bestuur bij het verkoop klaar maken van uw bedrijf

In deze masterClass leert u uw bedrijf 'verkoopklaar' te maken zodat overdracht van uw bedrijf soepel verloopt. U optimaliseert de waarde van uw bedrijf en u zorgt door goed bestuur dat die waarde ook duurzaam is en niet afhankelijk van wie dan ook. Dat betekent dat u ook naar risico's kijkt. Met behulp van een handige methode en hulpmiddelen (de Verkoopklaar pyramide en -canvas) krijgt u de bouwstenen voor uw plan aangeleverd en kijkt u wat er nog moet gebeuren voor een succesvolle overdracht.

Docent: Drs. K. (Karin) Kleingeld MM, Founding partner Next Level MKB. Ondernemer en sparring partner voor MKB bedrijven die een strategisch veranderproces doormaken.

Studiemateriaal

Het studiemateriaal is inbegrepen. U krijgt toegang tot een persoonlijke online leeromgeving waar u al het studiemateriaal terug kunt vinden. Naderhand kunt u de aangeboden kennis en inzichten nog eens op uw gemak nalezen.

Programmatijden

17.30 uur ontvangst met een maaltijd
18.00 uur aanvang programma
22.00 uur afsluiting

Vragen en aanmelden

Voor meer informatie en voor aanmelding kunt u contact opnemen met:

- Olaf van der Struis,
Vermogensmanager Rabobank Zuid-Holland Midden
06 22 64 50 63 of olaf.van.der.struis@rabobank.nl
- Petra den Boer-van der Ende,
Vermogensmanager Rabobank Zuid-Holland Midden
06 57 53 74 45 of petra.den.boer@rabobank.nl

Waarom biedt uw Rabobank dit aan?

De Rabobank vindt het belangrijk om kennis te delen, mensen te verbinden en elkaar te versterken. Hiermee willen we een substantiële maatschappelijke bijdrage leveren en de coöperatieve identiteit betekenis geven. Bovenal wil de Rabobank hiermee ondernemers helpen zich te ontwikkelen, zowel op persoonlijk als zakelijk vlak. Naast expertise en inzicht levert het programma een bijzonder netwerk op.

Alle genoemde data, vakken en docenten zijn onder voorbehoud van wijzigingen.

Overzicht

Rabo miniMaster Bedrijfsoverdracht

Duur programma

Circa 4 maanden

Aantal bijeenkomsten

8 dinsdagavonden van 17.30 tot 22.00 uur
Kennismakingslunch een week voor de start van het programma. De volgorde van de masterClasses is niet gelijk aan de volgorde in deze brochure.

Data

12 september 2017
26 september 2017
10 oktober 2017
24 oktober 2017
7 november 2017
21 november 2017
12 december 2017
16 januari 2018

Studiemateriaal

Via uw digitale leeromgeving

Locatie

Rabobank Zuid-Holland Midden
Buitenhofdreef 2
2625 XR DELFT

Eigen bijdrage

€ 995,00 per persoon/vrij van btw

De Coöperatie Fabriek is geregistreerd in het Centraal Register Kort Beroeps Onderwijs (www.CRKBO.nl).